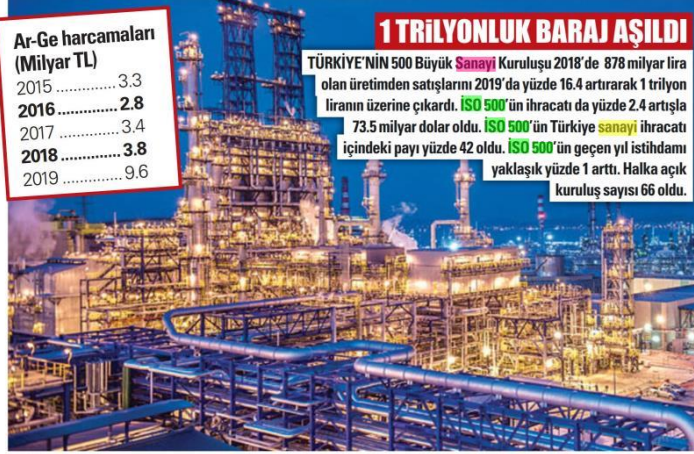

'EN BÜYÜK 500' DEN TEKNOLOJİK HAMLE

ISO'nun '500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasındaki iki önemli gelişme yüz güldürdü. Şirketlerin Ar-Ge harcamaları %150 artarken katma değerdeki yüksek teknolojinin payı da %6.9 seviyesine çıktı.

Ar-Ge harcamaları (Milyar TL)	2015	2016	2017	2018	2019
2015	3.3				
2016		2.8			
2017			3.4		
2018				3.8	
2019					9.6

1 TRİLYONLUK BARAJ AŞILDI

TÜRKİYE'NİN 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018'de 878 milyar lira olan üretimden satışlarını 2019'da yüzde 16.4 artırarak 1 trilyon liranın üzerine çıkardı. ISO 500'ün ihracatı da yüzde 2.4 artışla 73.5 milyar dolar oldu. ISO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 42 oldu. ISO 500'ün geçen yıl istihdamı yaklaşık yüzde 1 arttı. Halka açık kuruluş sayısı 66 oldu.

STANBUL Sanayi Oda'sı'nın (ISO) her yıl geleneksel olarak açıkladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırması belli oldu. TÜPRAŞ bu yıl da liderliği korurken yaşanan iki aynı gelişme, teknoloji odaklı sanayi hamlesinin meyvelerini vermeye başladığını ortaya koydu. Araştırmaya göre sanayi devlerinin üretiminde teknolojik ürün ağırlığı da Ar-Ge harcaması da artıyor. ISO 500'teki kuruluşların ihracatı yüzde 2.4 artarken, katma değerdeki yüksek teknolojinin payı son 3 yılda yüzde 3.6'dan yüzde 6.9'a yükseldi. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 5.4 puan azalarak yüzde 29.6 oldu. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2019'da yüzde 23.5'e yükseldi. İstihdam yüzde 1, Ar-Ge harcamaları da yüzde 150'nin üzerinde

arttı. Araştırma sonuçlarını basın toplantısıyla açıklayan ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 500 sanayi kuruluşunun zorluklara karşı verdiği çetin mücadeleyle büyüme patikasına geri dönüş çabasının sancılarını bir arada yaşadığını söyledi.

PAYI % 30'U GEÇTİ

Bahçivan, diğer yandan gelecek adına umut veren iki olumlu gelişme yaşadığını söyledi. Bahçivan "Son üç yıldan beri istikrarlı bir şekilde gerek orta-yüksek gerekse yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin yaratılan katma değer içindeki payı artış gösteriyor. 2019'da ilk kez orta-yük-

sek ve yüksek teknolojinin yaratılan katma değerdeki payı yüzde 30'u geçerek yüzde 30.4 oldu" dedi.

KAYNAK SORUNU YOK

Bahçivan, "Yine sanayimizin teknoloji yoğunluklu katma değer üretiminin önünü açacak Ar-Ge'ye harcamaları 2019'da 9.7 milyar TL oldu. Bu, yüzde 152 artışı ifade ediyor. Aynı dönemde Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranının da yaklaşık binde 5'ten yüzde 1'e yükseldi" dedi. Kaynakları doğru kullanabilme becerisinin artırılması gerektiğini belirten Bahçivan, "Türkiye'nin kaynak sorunu yok. En önemlisi kaynakları doğru alanlarda kullanmamız" ifadelerini kullandı.

SANAYİ ÜRETİMİNDE TEKNOLOJİ DAGILIMI (%)

	2017	2018	2019
Düşük teknoloji	36.2	37.5	40.0
Orta düşük tek.	39.9	35.0	29.6
Orta yüksek tek.	20.0	22.2	23.5
Yüksek teknoloji	3.6	5.3	6.9

Sanayici artık rahat borçlanıyor

SORULARI da yanıtlayan Bahçivan, şirketlerin borçlanmasına dair iklimin pozitif anlamda en örnek olduğu dönemlerinden birisini yaşadıklarını belirterek, "Artış rakamlarına baktığımızda toplam TL kredilerdeki büyümenin yıl-

başından beri yüzde 30 olduğunu görmekteyiz. Burada ticari krediler 33.3 olarak pay almaktadır. Bu 6 aylık bir oran. Herhalde son yılların en tarihsel yükseliği. Onun için borçlanmada sorun var dersek haksızlık yapmış oluruz" dedi.

ZİRVEDE İLK 4 DEĞİŞMEDİ STAR 5. SİRADAN GİRDİ

ARAŞTIRMAYA göre, 2019'da sanayinin zirvesinde 87 milyar 949 milyon lira üretimden satışlarıyla yine TÜPRAŞ yer aldı. Ford Otomotiv ikinciliğini, Toyota Otomotiv de üçüncülüğünü korudu. Sıralamada Oyak Renault da dördüncü oldu. Böylece ilk dört şirket, değişmedi. ISO 500 araştırmasına bu yıl ilk kez katılan Star Rafineri de 20 milyar 831 milyon liralık üretimden satışları ile listeye beşinci sıradan girdi.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK İLK 50 SANAYİ KURULUŞU

2019	2018	Kuruluş	Üret. satış (Milyon TL)
1	1	TÜPRAŞ	87.949
2	2	Ford	37.070
3	3	Toyota	25.850
4	4	Oyak-Renault	24.635
5	-	Star Rafineri	20.831
6	6	Arçelik	18.618
7	5	TOFAŞ	17.214
8	7	İsdemir	16.391
9	-	-	-
10	8	Erdemir	14.146
11	15	Aselsan	12.591
12	10	Hyundai Assan	10.903
13	11	Çolakoğlu Metalurji	10.338
14	12	Mercedes-Benz	9.943
15	-	-	-
16	9	İçdaş	9.803
17	13	PETKİM	9.233
18	22	TUSAS	8.677
19	33	EÜAŞ	8.515
20	17	BSH Ev Aletleri	8.359
21	14	Vestel Elektronik	7.834
22	18	Aygaz A.Ş.	7.096
23	21	Vestel Beyaz Eşya	6.973
24	20	Tosçelik	6.821
25	25	Unilever	6.450
26	23	KARDEMİR	5.947
27	19	Borçelik	5.833
28	24	Er-Bakır	5.590
29	26	Sarkuysan	5.280
30	45	Yıldız Entegre	5.240
31	28	Bosch San. ve Tic.	5.235
32	29	Eren Enerji	5.142
33	37	Eti Gıda	5.064
34	39	Enerjisa	4.788
35	32	Assan Alüminyum	4.735
36	27	Eti Maden G. Müd.	4.599
37	42	TPAO	4.440
38	-	Eti Bakır	4.403
39	47	Hayat Kimya	4.218
40	31	Milangaz	4.183
41	30	Kroman Çelik	4.011
42	35	Yücel Boru	3.965
43	65	Nadir Metal Rafineri	3.883
44	46	Kastamonu Ent.	3.828
45	50	Coca-Cola İçecek	3.790
46	41	AKSA Akrlilik	3.722
47	34	Baştuğ Metalurji	3.707
48	53	TKİ Kurumu	3.651
49	44	Konya Şeker	3.544
50	40	Philsa	3.426